

# ژن ئینان له کوردستان ده

## عهدی عبدالحمید

دکهن و دهاتن مالا خوه . دناف خوه ده پیک دهاتن کهنگی . ده زگیرانه ؟ چنکو ژن ئینان دو قوناغ بون ده زگیران و داوهت . هرچو گوته گرو برا روزا پینج شه ما چاری نه می بینه مالا وه ده زگیرانا سینه می و صورتی کوری من .

روژا دوشه مبا چاری هرچو ده نیا بو ده ست پی کورن ده زگیرانا صورتی کوری خوه و سینه ما که چا گرو ناگاداری هه مو مروفتن خوه کربو نه وین ب خوازی بینه ده زگیرانی نه خاصه مروفتن دایکا زاقا .

هرچو ده سته گک داهول و زرنه ئینان ده ری مالا خوه ده زگیران ل دار دانی . هه رچی مروفتن داخوا ز کری روزا دو شه می هاتن ده زگیرانی و زرنه فانی پف کره زرنای و داهول قوتی داهول قوتا و که چ و کورا خورت و جانا ده ستی هه ف گرت و گوته ندا خو گریدان و سه ما کرن چه ب و راست شینخانی و کوچهری بیلوته و سی کافی .

هه رچی مروفتی هانی داخواز کرن دگهل خوه تشته گک ئینابون په زه گک یان برنج یان سافار یان شه کر یان روژن دا ناری کاریا مالا زاقایی بیته کرن .

ل بهر ده ری مالا زاقایی نه ف کار وی بیته کرن ب شق و روژ حه با روزا پینج شه می گوندی و هه مو داخواز کهر وی ریا خوه بگرن بچن مالا باقی بوکی سوار سوار دبن ل هسپی خوه

ل جهی بو تا ده چاخی به ری ژسه د سالی و بته ژن ئینان سی توخم و جور بون .

۱ - ژن ره ماندن .

۲ - ژن ب ژن .

۳ - ژن ب نهخت و قه لهن .

نهو نه می ل سه ر ژن ب نهخت و قه لهن ناخفن دگهل هه موو کارین دهاتنه دژن ئینانی ده .

چاخی مروفته کی ب خوه ستا ژنه کی ژ مروفته کی خوه ره بین وی ب پرسی و ب گه را ل ناف گوندی خوه و گوندین دی و ل ناف مروفتن خوه و مروفتن دی چ چاخی وی ژنه گک ب دل، خوه بدینا وی گوتبا وی مروفتی خوه نه وی و ژنی بو بین هه ره که چا گرو بینه کا ب دلی نه به نان نه ؟

جارنا دخوه نست به ری مروفتی وی و که چگک هه فندو بین . پشتی دلی وی چوی کو که چا گرو ب خوازی چهند مروفتن نه ژ حازرا چیت ب خوه ره دیرن و دچو مالا ظرو .

پشتی دان و ستاندنه که زور و گه له گک ل دهاتن کو نهخت و قه لهنی سینه ما که چا گرو سه د کیس پاره نه و شه ش خه لاتن و ده رمانه که یان تهنه گکه

پشتی ل هه ف دهاتن هرچو و هه فالین خوه ژ مالا گرو

دین دو بر برهنگ ل دهستی راستی و برهنگ ل دهستی چهپی  
جرید و قوشما دکن حهیا دچن مالا بافی بوکی چ ل گوندی بن و  
چ ل گونده کی دی بن .

چاخی گهانه مالا بافی بوکی وی دهست ب گوفه ند و سه ما  
یا خوه بکن حه یاروژا ئینی پشتی نان خوارنا نیفرؤ مروفه گک  
دهسهاله کی وی دهینی و نفیس فانه گک وی قهلم و دهفته را خوه  
ب دهست خوه بگری دا بنفیس کی چند پاره دانینه ژو زافی  
ل ده زگریانی . دفی دهست پی کهر مروفین دایکا زافی بن .  
پشتی پاره دانین ب دوماینگ تی هه مو بهلاف دین دچن  
مالین خوه مروفین زافی نهخت و قهله نی بافی بوکی ددنی و  
نیشانیانیا خوه ب بوکی قه دکم حه یاسه ، قولان ، گوهار ، بازن  
خرخال ، خزیم ، قهره فل .

ژفی ده زگریانی ره دیزن شیرانی چاوه دیزنی ده زگریان .  
چشکو شیرانی لی دخون پشتی هرچو فه گرها مالا خوه وی  
دهست ب کارو باری داوه تی بکی ژ سه ریقه وی بچی باژیر  
خه لاتا بگری ژوان مروغان ره هومین پاره دانین ل ده زگریانی .  
هه ره کی ل گور نیفی پاری وا دانای فجا کا ج به رامه بری وی  
دیت .

چاخی ژ هه مو کاری خوه فاله بو هرچو وی هه مو  
داخوازه کی خوه بین به ری ناگادار بکی کو نهق ئیتا بی نه می  
سینه ما که چا گرو ب گو هیزن ژ صورتی موره .  
دبسان وه کی جارا دی ل ده زگریانی هه مو وی بین هه  
به گک تشته کی ب خوه ره بینی و بی داوه تی .  
یا باش هوه داوهت ل بهاری بی لی به لی نه ل هه یفا  
نیشانی بی چنکو نیشان بوکا هه یفا به پی نه خوه شه ج بوگک تیده  
بینه فه گوهارتن .

یان ژ ل پایزی چنکو گهرم دشکیو سه رما تی .  
ل بهر ده ری مالا هرچو داوهت و سه ما و دیلانه روزا چار  
شه می بهر بودی وی بچن مالا بافی بوکی دا سه ری بوکی  
بشون و کار و باری وی بکن . روز پینج شه می خیل ژ کاری  
خوه فاله دین جلکی بوکی دکن بهر کراس دفی صور بی چنکو  
ره ننگ صور گه له گک جوانه . چاخی خیل دگه هی مالا بافی  
بوکی مروفه کی بوکی ل سه سه به ما ( صندوقا ) بوکی درونی نا  
زالی حه یا هنده گک پاره نه دنی و مروفه کی بوکی ده رگه هی  
دگری حه یا پشت ده ریا وی نه دنی ده رگه هی نا فه کی .  
ب چ کول و حال ژ مالا بافی بوکی ده رده گفن و بوکا خوه

سوار دکن ل مهینه کا سپی . بهر بودی که قجگک و هه سگک و  
تشتی مالا بافی بوکی ددزن نه قهش نیشانی هندی به کو خوه شی  
به ری خوه بدی مالا زافی .

مال بافا بوکی هنده پارا دکن دیلا ف و قوندرا بوکی ده کو  
هاتن گوندی زافی هه رچی به ری گه هشته قوندرا بوکی وان  
پارا ژ خوه ره دنی زلا به کی دبه هه ره که سی کوم و ده سالی زافی  
ب ره فینی بی بدی بوکی دا پارا ژی وه رگری . بان بالگه هی  
بوکی ب رفینی بینی دهینی بهر پالا زافی دا پارا بدی .  
زافا دچی سه ر بانی خاننی خوه چاخی بوگک تی دا نه و  
راسه ری و طرساوی بکه فی دلی بوکیده سه هه ما وی سه ر  
که فی .

چاخی خیل ژ مالا زافی ده رده کی حه یا دغه گری که چگک  
ناریکی دیزن .

پشتی بوگک به یا دنی شه کروگک و پاره دکن د جهره کی ده  
سه سه ری بوکی ره ل عه ردی ددن دشکین زاروگک بچوگک ژ  
خوه کوم دکن .

چاخی نه و دوماینگ هات زافا دنی پاشا و ( مفردیا ) ژ  
خوه ره دگری برا زافا ل طه شت درونن دهست ب گرتن و  
بهردانی دکن . گوندیا به گک ب به گک دگرن تشت ژوان دستین  
هنده کا دهلاویسن پاکیت مریشگک په ز پاره نه ف هه مو تینه  
وه رگرتن .

نه گهر مروفین زیره گک هه بن کوم و ده سالی زاؤ . ره فاندن  
( مفردی - شرطه ) نه گهانه وان . برا زاف و مفردین وان بن  
دهست دین و دکه فن بن دهستی برا زافای نو ده . ج ل وان  
بکن کیفا خوه نه .

پشتی نفیرزا ئیغاری برا زافا و خورتی گوند زافای دین سه ر  
شوی سه ر ئافی ، په ستا دیزن دهستی خوه دقتن حه یا دین و  
دیزن .

وی عین دفی کاری خوه شدا حه یا پشتی نفیرزا ( شه فی -  
عهت ) زافا دگه ل برا زافا وی بچن بن په ریا بوکی بوگک وی  
چهره زا ژواره بینی پشتی چهره ز خوارنی برا زافا وی ده گه فی و  
نوبه تی بگری ل زافی حه یا سه ری سپی .

سپیدی دبسان گوفه ند و سه ما وی هه بن حه یا زافا و بوگک  
بینه ناف گوفه ندی و سه ما و دیلانی بکن پشتی وی فه ره فن .  
ب فی رهنگی ها ده زگریان - شیرانی - نیشان کرن -  
داوهت ل جهی بوطان دبون خوه زی صه د خوه زی ب وی  
چاخی .